

Κάτοικοι 880

Γιβραλτάρ της Ελλάδας αποκλήθηκε η Μονεμβασία. Όποιος δει τον βράχο, αντιλαμβάνεται αμέσως γιατί αυτό το κάστρο, που αποτελούσε κλειδί του Αιγαίου, κατόρθωσε να αντισταθεί τρία χρόνια στον Γουλιέλμο Βιλλαρδουίνο, εκεί γύρω στα 1250.

Το όνομά της η Μονεμβασία το πήρε από την «μόνη εμβασία» που έχει προς την ξηρά το περιμέτρου δύο μιλίων νησάκι της. Οι Βυζαντινοί το απέκοψαν από την ξηρά με την οποία επικοινωνεί και το συνέδεσαν με μια γέφυρα με 14 τόξα και μήκος 130 μέτρα.

Τα λείψανα των τειχών της μεσαιωνικής πόλης, που κατηφορίζουν μέχρι τη θάλασσα, διατηρούν όλο τους το μεγαλείο. Περίπου σαράντα βυζαντινές εκκλησίες βρίσκονται μέσα στην καστροπολιτεία με τα λιθόστρωτα δρομάκια. Ανάμεσά τους: η Αγία Σοφία που θεωρείται μικρογραφία της Αγίας Σοφίας της Κωνσταντινούπολης, η Παναγία η Χρυσάφτισσα που θεωρείται θαυματουργή, η Αγία Άννα που αναστήλωσαν οι Βενετοί.

Σπουδαιότερη από όλες τις εκκλησίες είναι εκείνη του Ελκόμενου Χριστού. Χτίστηκε το ΙΓ' αιώνα από τον αυτοκράτορα του Βυζαντίου, Ανδρόνικο Β' Παλαιολόγο, σε σχήμα βασιλικής με τρούλο. Αναστυλώθηκε από τους Βενετούς το 1693. Στο εσωτερικό της σώζονται δύο αυτοκρατορικοί θρόνοι και τέσσερις βυζαντινές εικόνες, μεταξύ των οποίων και η εικόνα του Ελκόμενου επί του Σταυρού Χριστού.

Από το κάστρο είναι μοναδική η θέα προς την κάτω πόλη και τα τείχη, που κατηφορίζουν προς τη θάλασσα. Κοντά βρίσκεται η προτομή και το σπίτι του ποιητή της Ρωμιοσύνης, Γιάννη Ρίτσου.

Σήμερα, έχει εξελιχθεί σε σπουδαίο τόπο διακοπών, με άριστη υποδομή.

Τηλέφωνα: Αστυνομία 273.20.61.210, Δήμος 273.20.61.222, Λιμεναρχείο 273.20.61.266, Αγροτικό Ιατρείο 273.20.61.204, Ταξί 273.20.61.274.

Από την **ιστορία** της Μονεμβασίας

Η πρώτη κατοίκηση της Μονεμβασιάς ανάγεται στα χρόνια του Βυζαντινού αυτοκράτορα Μαυρίκιου (582 – 602). Ενάμισι αιώνα αργότερα, συγκαταλεγόταν στις πιο σπουδαίες πόλεις της Πελοποννήσου, έδρα επισκόπου. Από το 1147, όταν οι Νορμανδοί προσπάθησαν να την πάρουν, ως το 1248, οπότε παραδόθηκε με συνθήκη στους Φράγκους του Γουλιέλμου Βιλλαρδουίνου, γνώρισε αρκετές πολιορκίες, στις οποίες αντεπεξήλθε νικηφόρα. Περιήλθε πάλι στην κατοχή των Βυζαντινών (1262) αλλά είχε τοπικούς άρχοντες να τη διοικούν. Οι κάτοικοί της επιδίδονταν στο εμπόριο και είχαν αποκτήσει πολλά προνόμια αλλά και στην πειρατεία καθώς στ' ανοιχτά κυκλοφορούσαν πολλά βενετσιάνικα εμπορικά.

Μετά την κατάλυση του δεσποτάτου του Μιστρά από τους Τούρκους (1460), η Μονεμβασία αναγνώρισε ως κυρίαρχο τον Θωμά Παλαιολόγο και δεν παραδόθηκε. Όταν αυτός κατέφυγε στην Ιταλία, η καστροπολιτεία πέρασε στην επικυριαρχία του πάπα κι αμέσως μετά των Βενετσιάνων. Την κράτησαν ως το 1540, οπότε την πήραν οι Τούρκοι.

Στα 1821, ήταν ένα από τα πρώτα κάστρα που πολιορκήσαν οι επαναστάτες. Έπεσε στους Έλληνες, στις 23 Ιουλίου του 1821.

Ο ποιητής της Ρωμιοσύνης:

Ο Γιάννης Ρίτσος γεννήθηκε στην Μονεμβασία την Πρωτομαγιά του 1909 (νέο ημερολόγιο,

14 Μαΐου). Φοίτησε στο Γυμνάσιο του Γυθείου και το 1925, σε ηλικία 16 ετών, εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Εργάστηκε στην αρχή σε συμβολαιογραφείο, ως δακτυλογράφος και ως αντιγραφέας. Η τριετία 1926 - 1929 ήταν μια από τις δυσκολότερες της ζωής του. Τον χτύπησε η φυματίωση και αναγκάστηκε να παραμείνει για νοσηλεία στο νοσοκομείο της «Σωτηρίας».

Το 1931 πήρε μέρος σε θεατρικές παραστάσεις, το ίδιο και το 1932. Ήταν ηθοποιός τον πρώτο χρόνο και χορευτής τον δεύτερο. Ως ηθοποιός εμφανίστηκε πάλι το 1938, στο χορό της τραγωδίας «Πέρσες» με το Εθνικό Θέατρο.

Στο κίνημα της Αριστεράς προσχώρησε το 1933. Το 1934 εγκαινίασε τη συνεργασία του με τον «Ριζοσπάστη». Τα αιματηρά γεγονότα που διαδραματίστηκαν στη Θεσσαλονίκη το Μάιο του 1936 τον συγκλόνισαν. Έτσι έγραψε τον περίφημο «Επιτάφιο» του που, μετά τον πόλεμο, επρόκειτο να μελοποιηθεί ο Μίκης Θεοδωράκης. Η έκδοση του «Επιταφίου» κατασχέθηκε από τη δικτατορία της 4^{ης} Αυγούστου και τα αντίτυπα που είχαν απομείνει κάηκαν μαζί με άλλα βιβλία «αντεθνικών» συγγραφέων στους στύλους του Ολυμπίου Διός από τα όργανα της δικτατορίας.

Πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση και για την πατριωτική του δράση γνώρισε τον διωγμό από το μετακατοχικό καθεστώς. Το 1948 εξορίστηκε στο Κοντοπούλι της Λήμνου. Το 1949 έγινε μεταγωγή του στη Μακρόνησο και το 1950 στον Αϊ Στράτη. Από την εξορία επέστρεψε στην Αθήνα το 1952, συνεχίζοντας πάντοτε να μετέχει δραστήρια στο πολιτικό κίνημα της Αριστεράς.

Η δικτατορία του 1967 τον εξόρισε στη Γυάρο, στο Παρθένι της Λέρου και στο Καρλόβασι της Σάμου, όπου βρισκόταν σε αυστηρή απομόνωση. Οι εκτοπίσεις αυτές προκάλεσαν ένα πλήθος διαμαρτυριών διανοουμένων και καλλιτεχνών απ' όλο τον κόσμο.

Το 1968 προτάθηκε για το βραβείο Νόμπελ της Λογοτεχνίας, πράγμα που έγινε άλλες εφτά φορές. Τον Απρίλιο του 1977, η Ακαδημία Μαλαρμέ τον εξέλεξε ισότιμο μέλος της. Τον Μάιο του 1977 του απονεμήθηκε το βραβείο Λένιν. Πέθανε στις 11 Νοεμβρίου του 1990.

Στα ελληνικά γράμματα πρωτοεμφανίστηκε με δημοσιεύσεις ποιημάτων και λυρικών πεζογραφημάτων στο παράρτημα της Μεγάλης Ελληνικής Εγκυκλοπαιδείας (εκδόσεις

Πυρσός) το 1927 - 1928. Ως μαθητής, είχε δημοσιεύσει προηγουμένως ποιήματα στη «Διάπλαση των Παιδων» του Γρηγόριου Ξενόπουλου (1921).

Στον κατάλογο των θαυμαστών και κριτικών της ποίησης του Γιάννη Ρίτσου εξέχουσα θέση κατέχει ο Κωστής Παλαμάς, που το 1937 «ξυπνώντας από το γεροντικό βύθισμα», όπως ο ίδιος χαρακτηριστικά έγραψε, σχολίασε το «Τραγούδι της αδελφής μου» και χαρακτήρισε την ποίηση του 28χρονου τότε λογοτέχνη «ιχώρ». Ιχώρ είναι ο αιθέριος χυμός που, κατά την ελληνική θρησκεία, έρεε στις φλέβες των θεών. Στο τετράστιχο του ο Παλαμάς ανέφερε:

«Το ποιημά σου το πικρό, το ζουν ιχώρ κ' αιθέρας/ καθάριος όρθρος της αυγής, μηνάει το φως της μέρας./ Σε μια φρικίαση τραγική χαμογελάει μιας πλάσης/ ρυθμός./ Παραμερίζουμε ποιητή για να περάσεις».

«Το τραγούδι της αδελφής μου» ήταν μια πραγματική αποκάλυψη. Μερικοί χαρακτηριστικοί στίχοι του:

«Όλα μ' αρνήθηκαν,/ όλα τ' αρνήθηκα./ Δε με παρηγορεί ούτε η σκέψη./ Ό,τι αγάπησα/ μου το πήρε ο θάνατος/ κι η τρέλα./ Έμεινα μόνος/ κάτω από τα ερείπια του ουρανού μου/ ν' αριθμώ τους θανάτους./ Η καταιγίδα σάρωσε το δρόμο μου/ τα λευκά χνάρια του Θεού./ Δεν μπορώ να ξαναβρώ το θάνατο./ Οι αγαπημένοι μου νεκροί/ με ανάστησαν για να τους κλαίω».

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 31.7.2011)